

NadzórKorporacyjny.pl – 23 stycznia 2023 r.

Rada Nadzorcza – pytania do biegłego rewidenta

Rada Nadzorcza – pytania do biegłego rewidenta

Gość spotkania:

Ewa Jakubczyk – Cały
Biegły Rewident
Partner Zarządzający PKF Consult

Spotkanie prowadzi:

Piotr Rybicki
Biegły Rewident
NadzórKorporacyjny.pl

Rada nadzorcza sprawuje stały nadzór nad działalnością spółki we wszystkich dziedzinach jej działalności.

(Kodeks Spółek Handlowych)

Obowiązek rady nadzorczej – ocena rocznych sprawozdań finansowych w zakresie ich zgodności z księgami i dokumentami, jak i ze stanem faktycznym oraz ocena prawidłowości i rzetelności.

Kodeks spółek handlowych obliguje radę nadzorczą do wyrażenia opinii o sprawozdaniu finansowym.

Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością

Art. 219. § 3. Do szczególnych obowiązków rady nadzorczej należą:

- 1) ocena sprawozdań, o których mowa w art. 231 § 2 pkt 1, w zakresie ich zgodności z księgami, dokumentami i ze stanem faktycznym;
- 2) ocena wniosków zarządu dotyczących podziału zysku albo pokrycia straty;
- 3) sporządzanie oraz składanie zgromadzeniu wspólników corocznego pisemnego sprawozdania z wyników ocen, o których mowa w pkt 1 i 2, oraz pisemnego sprawozdania z działalności rady nadzorczej za ubiegły rok obrotowy (sprawozdanie rady nadzorczej).

Kodeks spółek handlowych obliguje radę nadzorczą do wyrażenia opinii o sprawozdaniu finansowym.

Prosta spółka akcyjna

Art. 300⁶⁹. § 3. Do szczególnych obowiązków rady nadzorczej należą:

- 1) ocena prawidłowości i rzetelności sprawozdań, o których mowa w art. 30082 § 2 pkt 1;
- 2) ocena wniosków zarządu dotyczących podziału zysku albo pokrycia straty;
- 3) sporządzanie oraz składanie walnemu zgromadzeniu corocznego pisemnego sprawozdania z wyników ocen, o których mowa w pkt 1 i 2, oraz pisemnego sprawozdania z działalności rady nadzorczej za ubiegły rok obrotowy (sprawozdanie rady nadzorczej).

Art. 300⁷⁶. § 3. Do szczególnych obowiązków dyrektorów niewykonawczych należą: 1) ocena prawidłowości i rzetelności sprawozdań, o których mowa w art. 30082 § 2 pkt 1; 2) sporządzanie oraz składanie walnemu zgromadzeniu corocznego pisemnego sprawozdania za ubiegły rok obrotowy (sprawozdanie dyrektorów niewykonawczych)

Kodeks spółek handlowych obliguje radę nadzorczą do wyrażenia opinii o sprawozdaniu finansowym.

Spółka akcyjna

Art. 382. § 3. Do szczególnych obowiązków rady nadzorczej należą:

- 1) ocena sprawozdań, o których mowa w art. 395 § 2 pkt 1, w zakresie ich zgodności z księgami, dokumentami i ze stanem faktycznym;
- 2) ocena wniosków zarządu dotyczących podziału zysku albo pokrycia straty;
- 3) sporządzanie oraz składanie walnemu zgromadzeniu corocznego pisemnego sprawozdania za ubiegły rok obrotowy (sprawozdanie rady nadzorczej).

§ 3¹. Sprawozdanie rady nadzorczej zawiera co najmniej:

- 1) (...)
- 2) ocenę sytuacji spółki, z uwzględnieniem adekwatności i skuteczności stosowanych w spółce systemów kontroli wewnętrznej, zarządzania ryzykiem, zapewniania zgodności działalności z normami lub mającymi zastosowanie praktykami oraz audytu wewnętrznego;

- monitorowanie procesu sprawozdawczości finansowej,
- monitorowanie wykonywania czynności rewizji finansowej przez firmę audytorską,
- kontrolowanie, monitorowanie i dokonywanie oceny niezależności biegłego rewidenta,
- informowanie rady nadzorczej o wynikach badania oraz wyjaśnienie, w jaki sposób badanie to przyczyniło się do rzetelności sprawozdawczości finansowej,
- wyrażenie zgody na świadczenie przez biegłego rewidenta dozwolonych usług, niebędących badaniem,
- przedkładanie zaleceń mających na celu zapewnienie rzetelności procesu sprawozdawczości finansowej.

Tematy dyskusji komitetu audytu z biegłym rewidentem:

- uzyskanie sprawozdania dodatkowego dla komitetu audytu,
- omówienie informacji o znaczących ustaleniach badania, w tym wszelkich znaczących słabościach kontroli wewnętrznej zidentyfikowanych przez biegłego rewidenta w trakcie badania,
- omówienie kluczowych spraw badania i zastosowanych procedur badania oraz wyników prac biegłego rewidenta, w tym zastosowanego poziomu istotności, listy skorygowanych i nieskorygowanych korekt i uwag z badania, zasadności stosowanej polityki rachunkowości oraz poprawności wprowadzenia wymaganych odpowiednimi przepisami zmian zasad rachunkowości,
- zapoznanie się ze wstępną wersją raportu biegłego rewidenta.

Pytania do biegłego rewidenta:

- czy istnieje **presja** ze strony organu zarządzającego, która może wpływać na obiektywizm i niezależność biegłego rewidenta lub firmy audytorskiej?
- czy firma audytorska dysponuje **odpowiednią ilością czasu** i **zasobami** niezbędnymi do przeprowadzenia badania?
- czy **dostarczono biegłemu rewidentowi wszystkie dokumenty** dotyczące badanych sprawozdań finansowych w wymaganych przez biegłego rewidenta terminach oraz czy biegły rewident miał zastrzeżenia do jakości tych dokumentów?

Pytania do biegłego rewidenta:

- czy **odpowiedziano na wszystkie pytania** biegłego rewidenta?
- czy **ograniczono biegłemu rewidentowi zakres** przeprowadzanego **badania** sprawozdania finansowego sporządzonego? Jeśli został ograniczony, to z jakiego powodu?
- jak kadra zarządzająca **podchodzi do zastrzeżeń/ modyfikacji** w opinii biegłego rewidenta?

Pytania do biegłego rewidenta:

- czy jest sporządzony plan naprawczy w odpowiedzi na uwagi biegłego rewidenta?
- **czy komunikacja** z osobami sporządzającymi sprawozdania finansowe i kadrą zarządzającą **była właściwa i efektywna** (w tym, czy biegły rewident miał stały kontakt z przedmiotowymi osobami oraz uzyskiwał terminowo wszystkie informacje niezbędne do realizacji swoich zadań)?
- czy w przedstawionym do badania sprawozdaniu finansowym zaproponowano **istotne korekty**? Jeśli tak, to czy nie było przeszkód, aby je wprowadzić?

Pytania do biegłego rewidenta:

- czy wszystkie uwagi/korekty biegłego rewidenta **zostały uwzględnione** w sprawozdaniu finansowym podlegającym aktualnie badaniu (w tym, czy istnieją istotne uwagi/korekty, które pomimo corocznych rekomendacji biegłego rewidenta nadal nie zostały odpowiednio uwzględnione w sprawozdaniu finansowym, bądź nie są podejmowane stosowne działania w celu ich skorygowania)?
- czy był przygotowany przez biegłego rewidenta **list do organu zarządzającego**? Na jakie kwestie/obszary zwracał uwagę biegły rewident?
- jakie obszary powinny być poprawione, aby **kontrola wewnętrzna** lepiej funkcjonowała?

Pytania do biegłego rewidenta:

- czy biegły rewident uważa, że zarząd jest pod jakąkolwiek **presją** mającą na celu zaakceptowanie sprawozdania finansowego pomimo jego nierzetelności? Kto w takim przypadku może wywierać presję na organ zarządzający?
- **czy nastąpiły zmiany w zakresie badania lub zaplanowanych procedurach**, strategii badania, wynikające ze zmian oceny ryzyka przez biegłego rewidenta?
- czy biegły rewident korzystał z **usług zewnętrznych** specjalistów lub konsultował się z własnymi ekspertami w istotnych kwestiach?

Pytania do biegłego rewidenta:

- czy biegły rewident zidentyfikował inne ryzyka i niepewności, których komitet audytu powinien być świadomy?
- czy zanotowano istotne, nadzwyczajne transakcje? Czy biegły rewident zakwestionował zastosowane podejście księgowo w zakresie tych transakcji?
- jakie znaczące braki i istotne słabości w kontroli wewnętrznej w zakresie raportowania finansowego, włączając kontrole automatyczne, zostały zidentyfikowane podczas badania sprawozdania?

Pytania do biegłego rewidenta:

- **jak zareagowano** na zidentyfikowane znaczące braki i istotne słabości, w tym, czy sprawozdanie z badania odnosi się do tych kwestii?
- **jakie obszary** w zakresie sporządzania sprawozdania finansowego w ocenie biegłego rewidenta są wysoko ryzykowne? Jakie działania kontrolne zostały zaplanowane w tych obszarach?

Pozyskanie uprawnień biegłego rewidenta

I. EGZAMINY

1. Teoria i zasady rachunkowości
2. Ekonomia i kontrola wewnętrzna
3. Prawo podatkowe (część I)
4. Finanse i zarządzanie finansami
5. Prawo cywilne, prawo pracy i ubezpieczeń społecznych
6. Rachunkowość finansowa
7. Prawo podatkowe (część II)
8. Rachunek kosztów i rachunkowość zarządcza
9. Sprawozdania finansowe i ich analiza
10. Rewizja finansowa oraz etyka

II. PRAKTYKI I APLIKACJE

III. EGZAMIN DYPLOMOWY

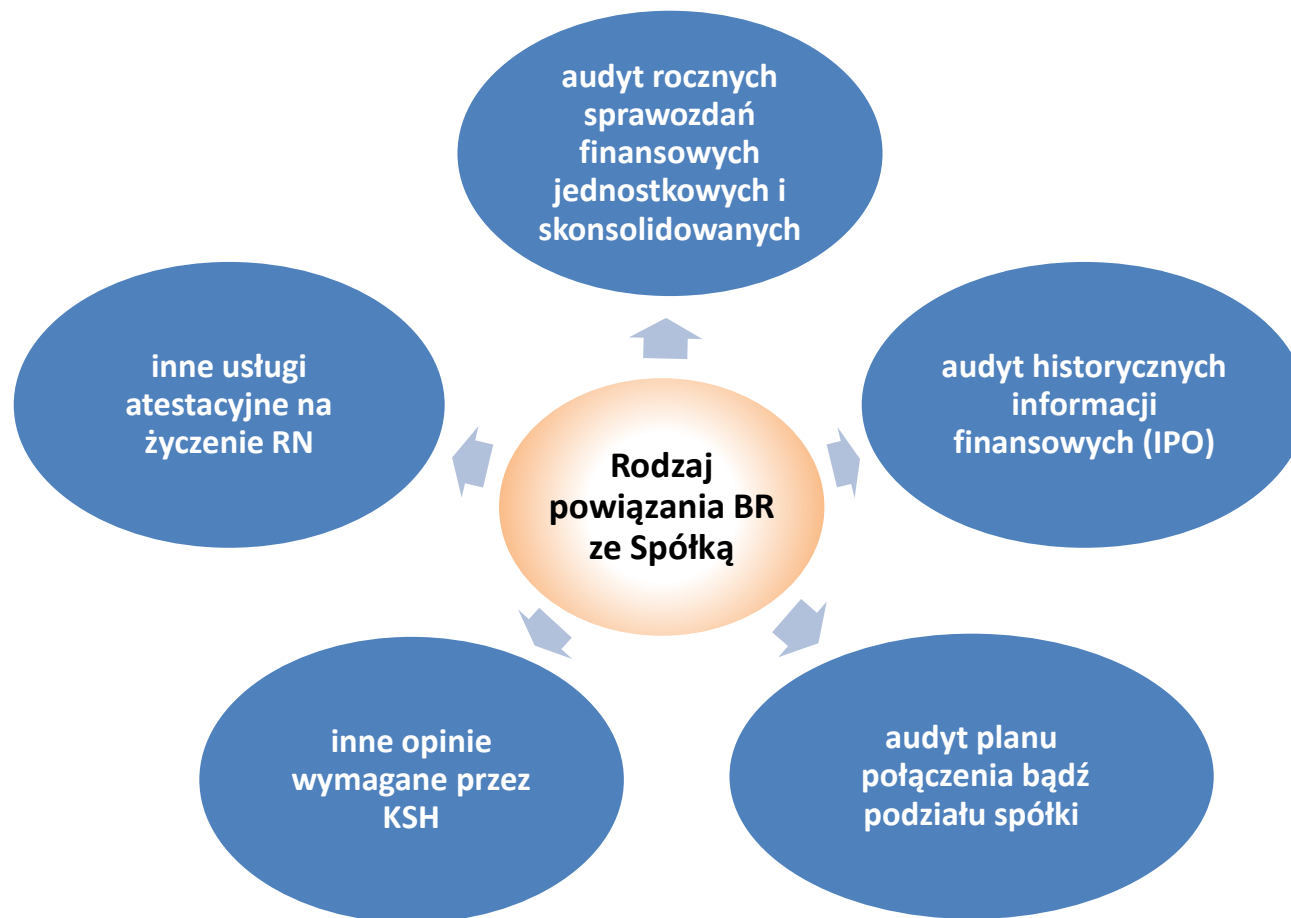
Podtrzymanie kompetencji biegłego rewidenta

- I. Obowiązkowe szkolenia obligatoryjne
- II. Obowiązkowe samokształcenie
- III. Praktyka w badaniu sprawozdań finansowych
- IV. Nadzór publiczny nad wykonywaniem zawodu biegłego rewidenta

Usługi atestacyjne

O co rada nadzorcza może pytać biegłego rewidenta?

Pozostałe usługi

O co rada nadzorcza może pytać biegłego rewidenta?

1. Obszar kompetencji biegłych rewidentów jest adekwatny do świadczenia usług wspierających rady nadzorcze w wykonywaniu jej obowiązków i zadań, w tym również w roli doradcy rady nadzorczej (uwaga: w przypadku spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, umowa spółki musi wskazywać możliwość powołania doradcy rady nadzorczej).
2. Rodzaj komunikacji członków rady nadzorczej oraz zagadnień objętych komunikacją jest zależny od rodzaju powiązania biegłego rewidenta ze spółką i jej organami.

O co rada nadzorcza może pytać biegłego rewidenta?

---

3. Audyt sprawozdań finansowych to obszar uregulowany. Biegły rewident i członkowie rady nadzorczej są zobowiązani do wzajemnej komunikacji.
4. W przypadku gdy sprawozdanie spółki podlega badaniu ustawowemu, rada nadzorcza jest obowiązana zawiadomić (z co najmniej tygodniowym wyprzedzeniem) kluczowego biegłego rewidenta o terminie posiedzenia, którego przedmiotem jest ocena sprawozdań we zakresie ich zgodności z księgami, dokumentami i stanem faktycznym.

O co rada nadzorcza może pytać biegłego rewidenta?

---

5. Spółka zapewnia uczestnictwo KBR (lub innego przedstawiciela firmy audytorskiej) w posiedzeniu rady nadzorczej. W trakcie posiedzenia KBR przedstawia radzie nadzorczej sprawozdanie z badania, w tym ocenę podstaw przyjętego oświadczenia odnoszącego się do zdolności spółki do kontynuacji działalności oraz udziela odpowiedzi na pytania członków rady nadzorczej.

O co rada nadzorcza może pytać biegłego rewidenta?

Obszary zagadnień:

- oszustwa (KSB 240),
- przestrzegania prawa i regulacji (KSB 250),
- słabości kontroli wewnętrznej (KSB 315),
- nieskorygowane błędy i istotność (KSB 450),
- brak zgody na potwierdzenia stron trzecich (KSB 505),
- zniekształcenia stanów początkowych (KSB 510),
- szacunki księgowe (KSB 540),

Obszary zagadnień cd.:

- znaczące transakcje stron powiązanych (KSB 550),
- zdarzenia po dacie bilansu/późniejsze zdarzenia (KSB 560),
- zdolność jednostki do kontynuacji działalności (KSB 570),
- korzystanie z ekspertów podczas badania sprawozdań finansowych – obszary zagadnień.

Najczęściej popełniane błędy w sprawozdaniach finansowych:

- wycena wartości szacunkowych, podejście kierownictwa do profesjonalnego osądu,
- utrata wartości aktywów trwałych, w tym środków trwałych i wartości niematerialnych i prawnych,
- utrata wartości aktywów obrotowych, w tym należności i zapasów,
- transakcje z jednostkami powiązаными,
- rezerwy,
- rozliczenia przychodów i kosztów z usługi długoterminowej,
- ujawnienia w sprawozdaniu finansowym, kompletność, sposób prezentacji i wartość dla oceny działalności jednostki,
- kwalifikacja prac rozwojowych,

Najczęściej popełniane błędy w sprawozdaniach finansowych (cd.):

- nieprawidłowości w zakresie kapitałów własnych,
- ustalanie podatku odroczonego,
- ujmowanie przychodów,
- wycena instrumentów finansowych,
- leasing,
- nieprawidłowości w zakresie rachunku przepływów pieniężnych.

Dziękujemy za uwagę!

Ewa Jakubczyk - Cały

Biegły Rewident - Dyrektor Generalny PKF Consult

e-mail: ewa.jakubczyk@pkfpolska.pl

